

METAFÜÜSILINE ruum. Kommunismiohvrite Memoriaali arhitektuurivõistluse võidutöö – autor Armin Valter, kaasautor Joel Kopli.

Olukord meenutab väga Kafka romaane. Süüvides nendesse teostesse, kogevad arhitektid samasugust jõuetut ängi nagu linnavalitsuses asju ajades.

Armin Valter, arhitekt

Arhitektid kafkalikus paralleelreaalsuses

ARMIN VALTER,
arhitekt

Eelmises Oma Maja numbris ilmus Madis Eegi kirjutatud artikkel, kus ta rääkis asjaajamise keerukusest Tallinna linnaametnikega ning selle keerukuse kasvavast iseloomust. Lisaksin seoses hiljutiste kogemuste ja trendidega sellele veel ühe aspekti.

Tegeledes projektidega miljööväärtuslikus piirkonnas Nõmmel (sama kehtib ka teiste linnaosade kohta), hakkab teravalt silma see, et on loodud linnaosaarhitekti ametikoht, kuid talle sisuliselt mingeid volitusi antud ei ole. Nendega saab projekti arhitekt suhelda kui asjatundlike kolleegidega, nad tunnevad põhjalikult oma linnaosa ning on huvitatud selle harmoonilisest arengust. Sealjuures saavad nad ka aru, et eraomaniku ja avaliku huvi vahel peab valitsema tasakaal. Loogiline tundub, et kui linnaosaarhitekt on projekti sisulise küljega tutvunud ning sellele oma koostööst andnud, peaks Tallinna linnaplaneerimise ametis

edasine libedalt minema. Tegelikult on aga teisiti.

Maitse küsimus. Linnaosaarhitekt võib heaks kiita projekti eskiisi, sinna templi peale lüüa, kinnitamaks, et lahendus sobib miljöösse, kuid Tallinna linnaplaneerimise ametis ei oma see erilist kaalu. Dubleeriv ametnik vaatab uuesti, kas see lahendus ka tema maitsele vastab. Ja projekti kooskõlastamine algab otsast peale.

Mis põhjusel ei ole linnaosaarhitektidele antud volitusi ise väljastada projekteerimistingimusi? On ju need kõik paremini oma linnaosa ja selle arengutega kursis ning ilmselt kõige õigemad inimesed seda teema. Pealegi, Tallinna linnaplaneerimise ameti ametnikud kurdavad, et neil on väga palju tööd ja seetõttu ei peeta kinni kehtestatud menetluskäitajadest, mis on sealjuures niikuinii veidralt pikad.

Miks ei võiks linnaosaarhitekt ise anda ehitusprojektile arhitektuursest seisukohast kooskõlastust? Sealt edasi kooskõlastatakse projekt

teistes vajalikes ametkondades ja seejärel saaks Tallinna linnaplaneerimise amet ehitusloa välja anda.

Tundub, et linnavalitsuses valitseb paranoia – ei usalda linnaosade arhitekte ega neid, kes projekteerivad, ega usalda ka kinnisvaraomanikke. Väike umbusaldus valitseb ka sama ametkonna eri ametnike vahel, kõik on salapärase ja keegi ei tea, milline nõue, märkus või ettekirjutus sealt järgmisena projektile esitatakse.

Olukord meenutab väga Kafka romaane. Süüvides nendesse teostesse, kogevad arhitektid samasugust jõuetut ängi nagu linnavalitsuses asju ajades.

Üldiselt olen nõus, et kontroll peab asjade käigu üle olema ja ei saa eeldada, et kõik eraomanikud ja ka arhitektid oleksid võrdselt huvitatud erahuvi kõrval ka avalike huve kaitsma, näiteks miljööväärtuslikku ala kaitsma. Teiselt poolt tekib küsimus, mis kaalu on diplomil, volitatud arhitekti kutsetunnistusel, arhitektide liidu liikmelisusel, kui Tallinna linna-

planeerimise ametisse minnes tajun, et minu võimetesse ei usuta isegi nii palju, et suudaksin ühe eramu juurdeehitise projekteerida ja sealjuures ka krundi piiridest kaugemale näha.

Kuningas on alasti. Vald-konnavälisele inimesele võib nüüd jääda mulje arhitektist kui ametnike loodud mudas rähklejast, mitte kui õppinud spetsialistist, kunstnikust, visioonäärast ja vastutusrikka loometöö tegijast. Kuid probleemi lahendamine algab selle tunnustamisest.

Ilmselt on paljud ametnikud, kellest jutt, ise selle bürokraatliku monstrumi vanas ega oska mutrikes tandsandilt süsteemi muuta. Vaja on suuremat ühiskondlikku konsensust, et antud süsteem on ebaefektiivne ja sööb enese käigus hoidmiseks enamiku selle ressursidest.

Loodetavasti kirjutan järgmine kord oma loomingu, arhitektuurist, visioonidest ja millestki, mis arhitekti inspireerib, sest tegelikult moodustab see põhiosa meie tööst.